No. 1061 Zaterdag 23 April 1904. 21ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaaí

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 22 April.

MEMORIE VAN ANTWOORD.

(VERKORT.)

Ook ondergeteekende zou niet gaarne zien, dat men meer ging verwachten dan in billijkheid mag worden tegemoet gezien: hij zou echter evenmin willen, dat hieruit werd afgeleid, als zou hij van oordeel zijn, dat met betrekking tot de toekomst der kolonie in geene deele optimistische verwachtingen zouden mogen gekoesterd worden.

Zal het niet ontbreken aan pogingen op verschillend gebied om de kolonie tot meerdere ontwikkeling te brengen, en is ondergeteekende er van overtuigd, dat van die pogingen in meer dan een opzicht bevredigende uitkomsten tegemoet mogen worden gezien, hij meent tevens te mogen wijzen op 't geen door velen voor deze kolonie van de doorgraving der landengte van Panama wordt verwacht. En, — al schaart men zich niet aan de zijde van hen, die zich gouden bergen voorspiegelen als gevolg van die doorgraving, men zal toch wel willen toegeven, dat de herleving van Colon en Panama en de grootere scheepvaartbeweging op niet verren afstand van onze eilanden niet zullen nalaten op welke wijze en in welke mate dan ook Curaçao met zijn bij uitstek gunstig gelegen, veilige haven ten goede te komen.

Ondergeteekende is het er mede eens, dat onze verwachting in de eerste plaats op den handel, maar vooral op dien met Venezuela niet alleen, maar ook met de andere naburige republieken, moet zijn gevestigd. Hij voegt zich dan ook gaarne bij hen, die meenen, dat de handel de hoofdbron van ons bestaan is, en dat die bron hoofdzakelijk door den handel op Venezuela wordt gevoed.

Het is ondergeteekende daarom een waar voorrecht van deze gelegenheid gebruik te maken den Raad mede te deelen, dat er onzerzijds maatregelen in bespreking zijn, die tot hernieuwde pogingen zullen leiden om tot verbetering van onze handelsbetrekkingen met onze naburen van de overkust te geraken.

Aan de meening, door vele leden van den Raad verkondigd, dat de Raad slechts datgene moet goedkeuren wat hoogst noodzakelijk is en wat wij desnoods bereid zouden zijn met het heffen van opcenten te dekken, kan ondergeteekende zich volkomen aansluiten, wanneer onder hetgeen „hoogst noodzakelijk is" wordt verstaan al hetgene dat er toe bijdragen kan om den vooruitgang der kolonie te bevorderen en wanneer tusschen de woorden „bereid zouden zijn", en „het heffen van opcenten" gevoegd werden de woorden „indien het mogelijk was."

Het Moederland zal bij dit standpunt zeer zeker, blijkens de door Z. E. den Minister van Koloniën aangegeven financieële verhouding, gaarne bereid zijn de uitgaven, die op dit oogenblik voor de kolonie zelve onmogelijk zijn, voor zijne rekening te nemen.

Hij voegt zich hierbij aan de zijde van de andere leden, die van oordeel zijn, dat de Raad niet alleen moet goedkeuren de hoogst noodzakelijke, maar ook de hoogst nuttige posten, welke, al zijn zij misschien niet hoogst noodzakelijk — (waar is de grens tusschen het hoogst noodzakelijke en het hoogst nuttige?) toch zouden kunnen leiden tot verbetering van onzen economischen toestand en medewerken tot verheffing van de algemeene welvaart.

Ondergeteekende acht dit laatste, altijd met inachtneming van de noodige zuinigheid, het zuivere standpunt, omdat het welzijn der kolonie, wanneer van die meening wordt uitgegaan, z. i. het best zal worden gediend.

Daarbij sluit zich ook aan hetgeen door Z. E. den Minister van Koloniën bij het aangeven van het daareven reeds besproken standpunt, dat het Moederland tegenover de kolonie ten opzichte van de onderlinge financieële verhouding moet innemen, gezegd is, n. l. dat Z. E. geneigd is om aanvragen van bijdragen voor andere dan bestuursuitgaven — welker verhooging niet mag leiden tot overschrijding van de thans (voor 1904) toegestane subsidie, waarvan bij de ingediende begrooting geen sprake is — in overweging te nemen en door het Moederland steun te doen verleenen voor werken van productieven aard en zelfs van niet rechtstreeks productieven, mits zij tot verbetering van den economischen toestand strekken.

Met deze toezegging als leiddraad en met den toestand der kolonie voor oogen heeft ondergeteekende verschillende nieuwe credieten aangevraagd, die, wat de sommen van eenige beteekenis betreft, z. i. onder de gemelde rubrieken (direct- en indirect-productief) kunnen worden gerangschikt.

Er niet aan twijfelend of de Raad zal met dit beginsel willen medegaan, zal ondergeteekende, overtuigd dat door het Bestuur eenerzijds geen middel onbeproefd wordt gelaten, om, waar het mogelijk is, een duurzaam zuinig beheer te bevorderen, nogmaals trachten aan te toonen, dat de meer benoodigde credieten anderzijds werkelijk voor productieve doeleinden benoodigd zijn, in de verwachting, dat de Raad hem — waar bovendien slechts schijnbaar de voor 1905 op dit oogenblik begroote subsidie, met inbegrip van alle voorgestelde posten, hooger is dan die voor 1904 — zijne medewerking niet zal onthouden ter verkrijging van de bedoelde credieten.

Art. 1. Aangezien de door het Bestuur gewenschte nieuwe indeeling van het eiland in districten verband houdt met den eisch om het districtmeestersambt door toekenning van eene billijke bezoldiging geheel onafhankelijk te maken, zoo scheen het meer regelmatig, dat eerst de voor de hoogere bezoldigingen benoodigde credieten werden toegestaan, alvorens de bestaande indeeling in districten te wijzigen. De nieuwe indeeling kan toch tijdig geschieden zoo het crediet wordt toegestaan, terwijl zij in het tegenovergestelde geval zou moeten worden herroepen.

Ondergeteekende kan niet inzien, dat, zoo het eiland twee buitendistricten telt, de districtmeester onmogelijk in staat zal zijn op zijn district behoorlijk toezicht te houden en over de in zijn district afgestane domeingronden behoorlijk beheer te voeren. Hij is overtuigd, dat zoo de districtmeester over geschikt vervoermiddel beschikt, deze

---

Feuilleton.

LOSSE GREPEN

— UIT —

CURAÇAO'S VERLEDEN.

V.

Ná het Beleg van Curaçao in Februari 1804.

14)

Een andere moeilijkheid, waarmede het Bestuur der kolonie te kampen had, en waar het feitelijk machteloos tegenover stond, was de vrijbuiterij der Engelsche en Fransche kapers. Bij de uitwisseling der krijgsgevangenen op den 2den Maart kon men uit hetgeen luitenant DE QUARTEL rapporteerde, reeds vermoeden, welk lot onzen handel en scheepvaart te wachten stond. In een Publicatie van 9 Juni [N°. 18] van dit jaar luidt het, dat: „bij aanhoudendheid dit Eijland door den algemeenen vijand wordt geblocqueerd gehouden."

Ook de schrijver van het *Memorial* zegt: „Nadat de Engelschman het Eijland verlaten had, heeft hij opnieuw het land geblocqueerd tot heeden dag." En zijn volgende aanteekening is gedateerd op het laatst van Augustus. Dit komt overeen met hetgeen in den Raad van 15 Augustus voorviel. Om voorgoed een einde te maken aan het langdurig getwist op Aruba vóór en tegen den vice-commandeur SPECHT (1) was er een nieuwe commandeur benoemd JOHANNES CRANEAELDT, kapitein van de Nationale Garde alhier.

Ten einde den nieuwen functionarus te installeeren, en allen zoo mogelijk met elkander te verzoenen, had de fiscaal Mr. STARKENBORGH zich voorgenomen den 20sten Aug., hem daarheen te vergezellen. Maar de Raad vond het onverantwoordelijk, onder deze omstandigheden den fiscaal van hier te laten vertrekken, daar zijn tegenwoordigheid alhier van zeer veel belang was, en *hij groot gevaar liep op zijn reis daarheen in 's vijands handen te vallen.* Zelfs de reis dus naar de zustereilanden was niet eens veilig. Want men stelle zich deze blokkade niet zóó voor, alsof de vijandelijke fregatten in wijden kring voor onze haven lagen, om den in- en uitgang te versperren. Doch zij doorkruisten de Caraïbische Zee en maakten, trouw geholpen door de kapers, jacht op alle schepen, die zij op hun weg ontmoetten. Zelfs gebeurde het, dat de Engelsche kaperschepen somwijlen zich tot in het gezicht van het eiland waagde.

Den 11den April was een Spaansche golet, door een Engelschen kaper in de nabijheid van het eiland buitgemaakt. Door een lekkage was de golet verplicht geworden onze haven binnen te vallen. Uit de mededeelingen van den Spaanschen kapitein bleek, dat de equipage van den kaper uit niet meer dan 23 man bestond, en zijn koers naar dit eiland had, daar hij de buitgemaakte schepen had teruggezonden.

Daar het licht te begrijpen was, dat die Engelschman nog veel nadeel aan onze scheepvaart en handel kon toebrengen, stelde commandant EVERTSZ in den Raad voor, om terstond een snelzeilend vaartuig te wapenen en met 50 koppen te bemannen, om den kaper te overmeesteren. In geval het plan gelukte, zou men het vijandelijk vaartuig hier op publieke veiling verkoopen, en, na aftrek van de onkosten van het land voor de expeditie, het overige onder de deelgenooten van de onderneming *pro rato* verdeelen. De *Nymph*, het best zeilend vaartuig, dat er in de haven lag, werd voor het plan uitgekozen en het commando opgedragen aan den luitenant ter zee FREDERIK SOLDAN. Den eigenaar van de *Nymph*, PIERRE DUPIN beloofde men, in geval zijn golet onverhoopt zou genomen worden, een schadevergoeding van 4000 patienjes voor zijn vaartuig en 200 pat. om het zeewaardig te maken, de verdere schade zou voor rekening van den lande hersteld worden. De administrateurs van de 1% Kaapvaartkas C. VAN DER MEULEN en M. SCHOTBORGH GZN. werden gemachtigd het noodige voor de uitrusting gereed te maken. Als handgeld werd 6 pat. per man uitbetaald; provisie werd ingenomen voor 8 dagen. Voor voldoende ammunitie nam commandant EVERTSZ de zorg op zich. Tegelijkertijd werd door de Commissarissen aan de buitenposten bevel gezonden, om geen canóas hoegenaamd tot nader orde te veroorloven in zee te gaan. Vijf dagen later kwam op het einde der zitting EVERTSZ den Raad mededeelen, dat men duidelijk kon zien en hooren, dat de uitgezonde golet van SOLDAN met den Engelschen kaper boven 's winds van de haven in actie was. Daarom vroeg hij onmiddellijk nog een vaartuig ter assistentie te zenden. Om de beslissing niet langer uit te stellen, leidde hij denzelfden DUPIN in den Raad binnen, die op zich nam, wanneer de golet *Loterie*, door een Franschen kaper hier binnen gebracht, ter zijner beschikking werd gesteld, binnen 2 uur tijds met een genoegzaam aantal vrijwilligers aan boord in zee te steken. De Raad stond dit verzoek toe. Over den afloop van den strijd wordt verder niets meegedeeld. Zeker is echter, dat noch de golet onder commando van luitenant SOLDAN, noch de *Loterie* door den vijand vermeesterd is. Want drie dagen later verzoeken de administrateurs van de 1% Kaapvaart-

(1) *Sent. en Resol.* 1803, No. 16.

wanneer daartoe maar een geringe hoeveelheid goede wil bestaat, zeer voldoende toezicht zal kunnen houden en uitstekend beheer voeren. Immers,— is de districtmeester in het centrum van zijn district gevestigd, dan is hij op een afstand van hoogstens vijf kwartier uurs rijdens van de uiterste punten van zijn district verwijderd, in dien korten tijd kan hij dus van uit zijne verblijfplaats op het uiterste hoekje van zijn gebied tegenwoordig zijn.

Wanneer nu de dienst zoodanig wordt ingericht, dat hij aanvankelijk b. v. twee malen 's weeks dan eens in deze dan weder in gene richting het district doorkruist, dan kan ondergeteekende niet inzien, dat er over gebrek aan toezicht zou kunnen worden geklaagd noch dat de districtmeester, eenmaal zijn district kennend, onmogelijk behoorlijk beheer over de domeingronden zal kunnen voeren. Wordt aan die inspectie geregeld de hand gehouden, dan is ondergeteekende overtuigd, dat toezicht en beheer beiden ten volle zullen erlangen wat hun toekomt.

De vrees, welke zich bij de groote meerderheid der leden vastzette, dat de voorgestelde verdeeling in districten, aankoop van plantages voor geschikte woningen voor de districtmeesters tengevolge zal hebben, heeft mogelijk haar ontstaan te danken aan de meening, dat het Bestuur den districtmeester van eene woning zal voorzien. Maar een voornemen daartoe heeft niet bestaan: de bedoeling is, den Districtmeester eene bepaalde som voor huishuur uit te keeren, terwijl de huur door hem zelven wordt aangegaan, mits aan de voorwaarde voldoende, dat hij zich in het centrum van zijn district metterwoon vestigt. Dat dit niet zal kunnen gelukken, is ondergeteekende na ingewonnen inlichtingen niet gebleken.

Daar ondergeteekende de billijkheid inziet van eene verhooging der bezoldiging van de districtmeesters en de noodzakelijkheid om de betrekking eene zelfstandige te maken door daaraan zoodanig inkomen te verbinden, dat de titularis daarin een onafhankelijk bestaan kan vinden, kan hij onmogelijk treden in het voorstel om het getal districtmeesters te behouden en elks inkomen met *f*200.— 's jaars te vermeerderen voor de extra-werkzaamheden, welke zij zullen hebben door de in te voeren postspaarbank. Eer zou hij met de leden kunnen medegaan, die, daar zij de bezoldiging van den districtmeester niet voldoende vinden en het ook billijk achten, dat hem vergoeding voor vervoermiddel wordt toegekend, dus ook aan een en ander tegemoet zouden willen komen; maar hieraan is het bezwaar verbonden, dat de geldelijke eischen groot zouden worden, wanneer de verdere meening dier leden, dat het beter zou zijn de buitendistricten in meer dan twee te verdeelen, daarbij ten grondslag werd gebezigd. Dat is juist de reden, waarom van het oorspronkelijk denkbeeld om het eiland in drie buitendistricten te verdeelen werd afgeweken, terwijl anderzijds de postgevatte overtuiging, dat de dienst zeer naar wensch zal kunnen worden vervuld, wanneer het eiland in twee buitendistricten werd verdeeld, de schaal ten voordeele van de voorgestelde regeling deed overslaan.

Wanneer, zooals is aanbevolen, aan elken districtmeester eene toelage van f200.— wordt verleend, en, zooals door enkele leden billijk gevonden — eene billijkheid die een ieder wel zal willen beamen — vergoeding voor paardengeld aan ieder wordt toegekend, dan zou, dat paardengeld op f300.— stellend, bij behoud van het getal districtmeesters, een en ander eene meerdere uitgaaf van f2,000.— vorderen. Het voorstel van ondergeteekende is berekend op eene meerdere uitgaaf van f3,400.—, zoodat de door hem ontworpen regeling f1,400.— meer zou kosten dan de gecombineerde wensch van meerder- en minderheid uit den Raad, echter zonder dat daarbij nog met de meening van de minderheid rekening is gehouden, dat eene verhooging van de bezoldiging billijk te achten is. Maar, terwijl, wanneer aan dezen wensch uitvoering werd gegeven, slechts zeer gedeeltelijk aan den eisch van verbeterde inkomsten bij steeds toenemende werkzaamheden zou zijn tegemoetgekomen, zou door eene meerdere uitgave van f1,400— 's jaars de zoo wenschelijke zelfstandigheid van de betrekking zijn verkregen, die niet alleen het stellen van hoogere eischen, maar ook het stipt nakomen er van mogelijk zou maken.

Art. 3. Ondergeteekende zou het met den Raad eens zijn, dat de opleiding van ondergeschikte ambtenaren in Nederland eenzijdig zou blijken, zoo het werkelijk in de bedoeling had gelegen — en ingeval de Raad dit gemeend heeft — die ambtenaren in Nederland op een enkel landskantoor te plaatsen. Maar de maatregel is niet alzoo bedoeld en van een voornemen daartoe is ook niet gerept. Integendeel — zooals ondergeteekende zich de zaak had voorgesteld, is het de bedoeling den betrokkene bij verschillende takken van dienst, waaraan werkzaamheden zijn verbonden, die hem dienstig kunnen zijn voor zijne dienstvervulling in de kolonie — en daardoor ook in zijne latere carrière — te detacheeren, ten einde de inrichting van den dienst en hetgeen er verhandeld wordt te leeren kennen en alzoo nuttige en *veelzijdige* kennis op te doen. Zonder te kort te willen doen aan de opleiding, welke de ambtenaar op de kantoren in de kolonie verkrijgt, meent ondergeteekende te kunnen volhouden, dat het voor de verdere ontwikkeling van den ondergeschikten ambtenaar zonder eenigen twijfel van zeer groot nut zal zijn, zoo hij in de gelegenheid wordt gesteld kennis te maken niet alleen met toestanden elders, maar verder ook met de inrichting van verschillende correspondeerende takken van dienst in het Moederland.

Om het belang van den post nader te verklaren, meent ondergeteekende nog het volgende te moeten mededeelen:

Daar het personeel van ons *klein* ambtenaarskorps waaraan, evenals overal elders, tengevolge van veranderde tijdsomstandigheden zwaardere eischen worden gesteld, de gelegenheid ten eenemale mist, om vergelijkingen te maken met en verbeteringen over te nemen van andere ambtgenooten, die overeenkomstige werkzaamheden verrichten, het op den duur eene noodzakelijkheid zal blijken, zooals in den loop der tijden reeds herhaaldelijk gebleken is, personen in het korps te benoemen, die elders hunne opleiding hebben genoten.

Door nu aan de ondergeschikte ambtenaren de gelegenheid te geven door eigen aanschouwing kennis te maken met de eischen van den dienst bij verschillende voor den dienst in de kolonie van belang zijnde takken van bestuur in Nederland, zou de noodzakelijkheid van het inbrengen van vreemd personeel in het korps vervallen, in elk geval tot een minimum worden teruggebracht.

Niet alleen zou hierdoor de dienst zijn gebaat en tegemoetgekomen aan een eisch, die zich niet ter zijde laat stellen, maar zal die maatregel bovendien tengevolge hebben, dat 't financieele belang der kolonie wordt gebaat door zooveel mogelijk de gelegenheid te verkrijgen, zeer zeker meer dan tot nu het geval is geweest, tot aanstelling in de hoofdbetrekkingen van ambtenaren, die in de kolonie te huis behooren, daar zij 1°. minder behoefte zullen hebben om met verlof te gaan, 2°. langer in dienst zullen blijven,— twee factoren, die der kolonie niet onbelangrijke uitgaven zullen besparen—, terwijl ook in het belang van de ondergeschikte ambtenaren zelve zal zijn voorzien, daar zij na terugkeer van detacheering de aangewezen personen zullen zijn om in hoofdbetrekkingen te worden benoemd, waardoor ook hunne vooruitzichten meer verzekerd zullen worden, terwijl ten slotte de kans dat zij, eenmaal gepensionneerd, hunne pensioenen in de kolonie zullen blijven verteren, weder vergroot wordt.

Art. 147. De werkzaamheden tot opmeting en het in kaart brengen van het domein zijn eerst in het begin van deze maand aangevangen. Een voldoend overzicht is nog niet verkregen om ten deze eenige bepaalde uitspraak te kunnen doen.

Ondergeteekende meent hierbij echter in herinnering te mogen brengen, dat toen het crediet op de begrooting voor 1903 voor het eerst werd voorgesteld, daarbij vermeld is, dat het mogelijk voor eenige jaren benoodig zou wezen,— zoodat ware de voor het loopend jaar toegestane som ook voor 1905 aangevraagd, met eene verwijzing naar de bedoelde toelichting had kunnen worden volstaan. Dat het Bestuur den post voor 1905 pro memorie geraamd heeft, is een teeken, dat de mogelijkheid ingezien wordt, dat met eene mindere uitgave dan van f1000,— zal kunnen worden volstaan. Om de voren gemelde reden is het niet doenlijk eene vaste som te noemen.

Art. 148. Het Bestuur stelt zich voor het aangevraagd crediet van *f*10,000.— in hoofdzaak de volgende bestemming te geven:

voor het nemen van cultuurproeven en proeven op het gebied van veeteelt en zuivelbereiding op Curaçao, (waarbij moet worden gedacht zoowel aan rechtstreeks door 't gouvernement als aan steun voor door particulieren te nemen proeven) .... *f* 3,500.

als voren op de overige eilanden .... 2,500.

proeven tot bebossching van kale berghellingen .... 500.

ontginning, of voortzetting daarvan, van het domein Plantersrust .... 500.

bevordering van sisalcultuur 2,000.

voorschotten aan planters (in speciale gevallen, zonder vooruit te loopen op eventueele regeling van landbouwcrediet) .... 1,000.

samen *f* 10,000.

---

kas aan den Raad, de bemanning van de golet van Soldan af te danken, en uit het *Venduboek 1803—1804* blijkt, dat den 23sten Mei de golet of Pijlboot *Loterie*, op publieke veiling verkocht werd. Daar in dat jaar geen enkele Engelsche buitgemaakte kaper hier verkocht werd, meen ik vrijwel zeker te mogen besluiten, dat de Engelschman den onzen ontsnapt is. (2)

Ook de schade door de Fransche bondgenooten en „vrienden" (?!) aan onze scheepvaart toegebracht, bedroeg niet minder dan die door de Engelsche vijanden.

Vele scheepskapiteins door de Gouvernementen van San Domingo en Guadeloupe van kaperbrieven voorzien, waren nog minder kieskeurig dan de Engelschen en maakten zelfs de schepen buit voor onze haven bestemd, vooral Noord-Amerikaansche. Wel is waar, wanneer de terugtocht naar hun eigen kolonie niet veilig scheen, brachten zij deze prijzen hier binnen, waar zij, volgens de eischen van de Fransche agenten Duny, Thélorier of Gouges publiek verkocht werden. Doch menigmaal leden daardoor de Curaçaosche kooplieden, die aandeelen hadden in schip of lading aanzienlijke verliezen en protesteerden steeds zonder succès tegen zulk een willekeur. Zoo b. v. werden in den tijd van enkele maanden de volgende prijsgemaakte schepen hier op publieke verkooping verkocht: den 23sten Mei de brigantijn *Josef* van *Baltimore*, genomen door den Franschen nationalen kaper *La Fougeuse*, verkocht voor 4070 pes.; eveneens de *Lear* van *Baltimore* (3) en de *Loterie*, beiden genomen door den Franschen kaper *l'Hirondelle*, resp. verkocht voor 1395 en 1210 pes.; den 23sten Juli de Noord-Amerikaansche bark *William*, eveneens door Pierre la Place, kapitein van de *l'Hirondelle*, prijsgemaakt (4). Teenstra weet zelfs te verhalen, dat de stoutheid dezer Fransche kapers zoo vèr ging: „dat zij wel eens vaartuigen uit de haven en van onder de batterijen weghaalden." [5]

In de *Notulen* van 1804 vond ik echter van zulk een ongehoorde driestheid met geen enkel woord melding gemaakt.

Men zou de opwerping kunnen maken, of men 's lands oorlogsschepen, in deze haven gestationeerd, niet had kunnen gebruiken, om de Curaçaosche wateren van die kapers te zuiveren. Maar men vergete niet, dat zij bij een kruistocht niet alleen kapergoletten, doch ook fregatten van de vijandelijke vloot konden ontmoeten, waartegen zij niet waren opgewassen, en die hen bovendien de terugtocht naar de haven konden afsnijden. Een dergelijke kruistocht had kapt. Slotendijk met 's lands schoener *De Vliegende Visch* den 20 Jan. 1804 ondernomen. Terwijl hij voor Aruba lag, vernam hij de komst van de Engelsche vloot vóór Curaçao. En „alzoo dit Eyland door de Engelschen te dier tijde van buiten geblocqueerd en ter land beleegerd was" werd hij, ondanks zijn pogingen om hier binnen te vallen, „door wind en storm en het ontramponeeren van het tuig" daarin verhinderd en was hij genoodzaakt naar Maracaibo te stevenen en zich daar in veiligheid te stellen. (6)

Even ongelukkig verging het commandant Evertsz met de *Suriname*. Deze corvet, met aanzienlijke kosten juist gerepareerd, ging in 't begin van April eveneens op een kruistocht uit, doch nauwelijks was men in zee of het schip kreeg een zware lekkage. Na 5½ uur voortdurend gepompt te hebben, waarbij zelfs de pompen in het ongereede geraakten, en voor 350 pes. aan victualiën bedorven werd, mocht de commandant van geluk spreken, weer zijn schip hier in behouden haven te hebben binnen gebracht. (7)

Niet alleen dus dat de tegenwoordigheid dezer oorlogsschepen in de haven ter verdediging van het eiland bij een aanval strikt noodzakelijk was, waren zij, zooals blijkt, nauwelijks zeevaardig te noemen; doch bovendien konden ter achtervolging dezer kaperschepen voornamelijk slechts kleinere snelzeilende vaartuigen worden afgericht.

Dat optreden echter der kapers van beide oorlogvoerende partijen was de onmiddelijke oorzaak, dat alle handel en scheepvaart onmogelijk werd, had ten gevolge, dat de hongersnood, die na het beleg op het eiland uitbrak, zulke groote verhoudingen aannam. Nadere details over dien hongersnood bewaren wij voor het volgende nummer.

P. A. EUWENS.

(Wordt vervolgd)

---

(2) *Notulen* 1804 11 — 19 April; *Sent.* en *Res.* 1804. N°. 30. *Venduboek*. 1804, 23 Mei.

Wel werd den 3 Aug. de kaperbark *Ressource* hier publiek verkocht. Doch ik geloof niet, dat we hier met den bovenbedoelden. Engelschen kaper te doen hebben. Het schijnt, dat hier sprake is van een Curaçaosche bark, die indertijd voor de kaapvaart uitgerust, nu misschien daarvoor ongeschikt was geworden, of eenvoudig van eigenaar veranderde. Uit niets blijkt bovendien dat de *Ressource* van *'s landswege* verkocht werd. Daarenboven zeggen de *Notulen* van 14 Aug., dat uit de koopsom (660 pes.) aan schipper Nathan Craane, die deze bark het laatst gevoerd had, een bedrag 39 zilveren pat. moest worden uitgekeerd, voor onderhoud der matrozen, die op dat vaartuig hadden dienst gedaan. Een dergelijke goedertieren behandeling van matrozen, die eigenlijk krijgsgevangenen zouden zijn, is moeielijk aan te nemen. (*Notulen* 14 Aug. en *Venduboek* 3 Aug. 1804).

[3] Vergelijk vooral Notulen 1804, 16 April met de Bijlagen.

[4] *Venduboek* 1803 — 1804.

(5) D. Teenstra. De Nederl. West. Ind. eilanden, dl. II, pag. 123.

(6) *Notulen* 1804. 30 Mei, *Sent. en Res.* 1804, No. 45 en *Requesten* 1804. 8 Mei.

[7] *Notulen* 1804, 30 April.—*Sent. en Res.* 1804, No. 33,

Het vorenstaande zal als een algemeene leiddraad dienen te worden aangemerkt. Het bezoek van den inspecteur van den Landbouw in West-Indië in Mei a. s. aan de kolonie te brengen, zoomede de verdere studiën en onderzoekingen van den Landbouwkundige zullen nader tot een meer afgerond voorstel van uitvoering aan het bestuur moeten leiden.

Art. 192. Het zij ondergeteekende vergund naar aanleiding van het door den Raad bij dezen post opgemerkte er op te wijzen, dat hij geenszins van meening was, zooals trouwens uit de bij dit artikel gegeven toelichting blijkt, dat de werken, welke met het aangevraagde crediet zullen worden ondernomen, de wijze, waarop de afvoer van faecaliën plaats vindt, zou doen ophouden.

De toelichting bij den post geeft aan, dat wanneer een gedeelte van het Waaigat werd aangeplempt en het overige gedeelte voor zoover nog niet geschied zooveel mogelijk voorzien van een kademuur, het uitbaggeren zeer zou worden vergemakkelijkt en leiden tot tempering zoo al niet tot geheele wegneming van de onaangename en ongezonde uitwasemingen van dat water.

Ondergeteekende meent hierbij nog de aandacht er op te moeten vestigen, dat ook deze uitgave in zekeren zin als eene van, zij het ook indirect, productieven aard kan worden beschouwd.

Waar men toch van de overweging uitgaat, dat het onze haven is, die ons de welvaart brengen moet, zal het wel geene inspanning kosten om zich de overtuiging te geven, dat eene verbetering van de gesteldheid van het Waaigat, van den toestand, waarvan het den ondergeteekende bekend is, dat door vreemdelingen reeds een zeer ongunstig getuigenis werd gegeven, ook bij toeneming van het vreemdelingenverkeer niet zal nalaten hare bijdrage te leveren tot verheffing van den algemeenen toestand.

Zal het Waaigat, doordat er beter zal kunnen worden gebaggerd, mogelijk ook beter gelegenheid aanbieden als aanlegplaats voor kleine schepen, — de eventueel aangebrachte kaden zullen altijd hare voordeelige zijde hebben, terwijl de omliggende buurten niet langer den hinder van de onaangename uitwasemingen zullen ondervinden.

Door het verdwijnen van het ondiepe gedeelte zal de in het binnenwater geworpen vuilnis niet zoo spoedig de oppervlakte van het water bereiken, waardoor het verspreiden van stank reeds in niet geringe mate wordt tegengegaan. Maar het grootste voordeel wordt verkregen, doordat langs den kademuur behoorlijk, dus afdoende, zal kunnen worden gebaggerd, hetgeen nu schier onmogelijk is langs het gedeelte van het Waaigat, waar zich geene kade bevindt, zijnde tevens het ondiepe gedeelte.

Ook uit een financieel oogpunt is de voorgeslagen verbetering, waar 't geldt een uitgave voor eens, te verdedigen, omdat, wanneer dit ondiepe gedeelte van het water gedempt is, het oppervlak waarover dan gebaggerd zal moeten worden, veel kleiner zal worden, zoodat de jaarlijks terugkeerende kosten van baggering minder zullen zijn.

Een schetskaartje van het ontworpen werk wordt als bijlage van deze memorie den Raad aangeboden.

Art. 193 *a*. Gelijk uit het bij den vorigen post aangevoerde blijkt, zal, zoo het daarbij bedoelde werk wordt uitgevoerd, de uitgaven voor het baggeren niet hooger behoeven te worden geraamd dan is voorgesteld.

Voor het geval de Raad, onverhoopt, niet gezind blijkt tot het verkrijgen van het ter verbetering van het Waaigat en het Rifwater aangevraagd crediet mede te werken, zal de door hem voorgestelde verhooging van dezen post, waardoor eene jaarlijks terugkeerende meerdere uitgaaf zal zijn geschapen, wel zeer noodzakelijk wezen.

Art. 205. Ondergeteekende kan zich niet vereenigen met de meening van enkele leden, dat er door de twee particuliere steigers op Aruba in de behoeften van den handel en de scheepvaart genoegzaam is voorzien.

Die meening is minder juist, omdat in de eerste plaats alle aldaar te huis behoorende kotters en schoeners wegens de ondiepte van het vaarwater niet ter zijde van die steigers kunnen komen om te laden of lossen en in de tweede plaats, omdat de eene steiger in bruikleen is bij de „Aruba Gold Concession" en uitsluitend door die maatschappij gebruikt wordt. De tweede particuliere steiger wordt slechts gebruikt door zeilbooten, welke van de St. Nicolaas- en Commandeursbaaien brandhout aanbrengen, terwijl men daarvoor eene vergoeding aan den eigenaar moet uitkeeren.

De steiger is zeer klein en onpraktisch, zoodat uitsluitend de schoener van den eigenaar door middel van booten zijne lading lost of laadt, en ook niet eens ten allen tijde, omdat de steiger zeer dikwiils te weinig plaatsruimte daarvoor aanbiedt.

Ondergeteekende meent, met het oog op het aangevoerde, den Raad in overweging te moeten geven het crediet te verleenen.

Art. 215. Met leedwezen vernam ondergeteekende, dat de Raad van oordeel is niet tot de uitgave voor het aanbrengen van een steiger op St. Eustatius te mogen medewerken.

De Raad is van oordeel, dat een steiger voor St. Eustatius niet noodzakelijk is. Het zij ondergeteekende vergund eene tegenovergestelde meening te koesteren, — eene meening, die na een herhaald bezoek aan de plaats meer en meer bij hem heeft post gevat.

Een ieder, die de wijze kent, waarop passagiers en goederen daar aan wal worden gebracht, zal wel moeten toegeven, dat die vaak niet van gevaar ontbloot is. Is dit op zich zelf reeds een factor, die gewicht in de schaal mag leggen ten gunste van het denkbeeld om een steiger ter plaatse aan te brengen,—niet minder kracht, meent ondergeteekende, gaat van de overweging uit, dat de plaats door meerdere schepen zal worden bezocht zoo het nemen en afgeven van lading niet aan zoo groote bezwaren verbonden zijn. In die streken gebeurt het vaak, dat schepen de plaatsen aandoen op zoek van lading. Worden de naburige eilanden bezocht, —St. Eustatiuswordt meestal om even aangegeven reden vermeden. Gaat men daarbij na, dat er ter plaatse thans reeds iets te halen valt, — voornamelijk runderen en paarden — en dat, zoo de verscheping werd vergemakkelijkt, dit zonder eenigen twijfel de veeteelt en ook het beoefenen van cultures ter verkrijging van andere afzetproducten ten zeerste in de hand zal werken, waarbij in de eerste plaats aan de katoencultuur mag worden gedacht, waarvoor thans goede vooruitzichten bestaan, — dan is daarmede een tweetal krachtige argumenten tot steun van het steigervoorstel verkregen.

Moeilijk genaakbaar als het eiland nu is en daardoor in waarheid geïsoleerd, zal de steiger als het ware het zoozeer benoodigd aanknoopingspunt vormen tusschen het eiland en de buitenwereld, en zal van het daarstellen daarvan voor St. Eustatius de beste verwachtingen mogen worden gekoesterd.

Terwijl ondergeteekende nogmaals de aandacht er op vestigt, dat tegenover de uitgaven voor den steiger de ontvangsten wegens het te heffen steigergeld staan, zoodat ook dit crediet geplaatst kan worden onder de productieve uitgaven, meent hij ook nog er op te moeten wijzen, dat deze uitgave tot die cathegorie behoort, tot het mogelijk maken waarvan Z. E. de Minister van Koloniën den steun van het Moederland heeft toegezegd.

Met het oog hierop is ondergeteekende van meening dat, zoo de Raad het inzicht kan verkrijgen, dat het aanbrengen van een steiger tot verbetering van den economischen toestand van het daarvoor vatbare eiland St. Eustatius zal leiden, de overweging, dat de kolonie zelve de uitgave niet kan dragen, geen beletsel behoeft te wezen om het crediet te voteeren.

In de hiernevens aangeboden nota worden, buiten die, waarvan in deze memorie melding is gemaakt, eenige wijzigingen in het ontwerp voorgesteld. De redenen, die daartoe geleid hebben, worden in de bij de wijzigingen gevoegde toelichtingen vermeld.

Willemstad, den 20n. April 1904.

De Gouverneur van Curaçao,

J. O. DE JONG V. B. & D.

NOTA VAN WIJZIGINGEN.

Onderartikel 87 wordt verhoogd met f120.— en gebracht op f720.—

Na inlichtingen ter zake te hebben ingewonnen, had de Gezaghebber van St. Martin bericht, dat het bezorgen van den paketdienst tusschen St. Martin en St. Kitts, waarbij eenmaal 's weeks St. Eustatius zal worden bezocht, voor de som van f600.— 's jaars kan plaats vinden. De persoon, die zich bereid had verklaard den dienst voor die som gaande te houden, kwam echter van zijne toezegging terug en verklaarde de vaart voor niet minder dan f720.— 's jaars te kunnen onderhouden. Het nader bericht van den Gezaghebber werd hier echter eerst nadat de begrooting was ingediend ontvangen. Een nader verzoek aan den Gezaghebber om na te gaan of niemand anders bereid zou wezen den dienst voor f600.— te doen, gaf een negatief resultaat. Tengevolge hiervan zal de nieuwe dienstregeling, waarvan in de toelichting bij dit artikel eene uiteenzetting is gegeven, geene besparing van f50.— maar eene meerdere uitgaaf van f70.— veroorzaken.

Vermits het brievenvervoer door de nieuwe regeling zeer zal worden gebaat, waardoor met grond ook toeneming van de opbrengst der postkantoren op de bovenwindsche eilanden mag worden verwacht, schijnt ook de meerdere uitgave gemotiveerd.

Tusschen de 232 en 233 onder St. Eustatius op te nemen een nieuw artikel:

233. Wachtgeld............f1,333,33

Aan den Heer J. A. MAY, gouvernementsgeneeskundige op St. Eustatius, is een wachtgeld van f1,333,33 toegekend.

C. Bijdrage uit 's Rijks schatkist.

Aldaar in stede van f312,825,69 te lezen f311,273.02.

Willemstad, den 20n. April 1904.

De Gouverneur van Curaçao,

J. O. DE JONG V. B. & D.

Naschrift van de Redactie.

Deze mededeelingen in het M. v. A. kwamen ons belangrijk genoeg voor om ze in hun geheel te publiceeren. Wat wij weglieten, bijna de helft van het lange stuk, is meer in het bijzonder een antwoord aan den Raad. Wij moeten ons wel tevreden stellen met slechts enkele vragen hieraan toe te voegen.

In het belang der kolonie verzoeken wij den leden van den K. Raad bij art. 1 een amendement in te willen dienen. Tot onze spijt moeten wij verklaren, dat bij de toelichting van den Gouverneur de belangen van het volk juist niet op den voorgrond treden, terwijl volgens vroeger toelichting daarop toch *„vooral"* moest worden gelet.

Wij meenen kortheidshalve te mogen verwijzen naar hetgeen wij in N[os]. 1055 en 1060 over „De Districtmeesters" hebben geschreven.

Van harte echter hopen wij, dat deze post niet zal worden geschrapt, verbetering in den toestand der districtmeesters is noodzakelijk, maar dat men zich de moeite zal geven een wijziging voor te stellen.

De toelichting op art. 3 geeft veel licht. Dergelijke detacheering zal alleen kunnen geschieden bij een gansch buitengewoon jongmensch, dat toch niet zoo heel jong meer is om na minsters drie jaar in Holland gedetacheerd te zijn, als hoofdambtenaar te worden benoemd. Iets wat met het oog op de oudere nu weer niet zoo heel gemakkelijk zal kunnen geschieden. Ook hierover schreven wij vroeger.

Het komt ons voldoende voor, wanneer bij eventueel verlof de hoofdambtenaren eens flink uit hun oogen kijken, wanneer zij in Holland komen om de moderne verbeteringen en nieuwe inrichting van administratie ook toe te passen op onze kantoren, voor zooverre dit noodzakelijk is *in het belang van Curaçao*. Elders werd de administratie verbeterd, omdat ook handel, scheepvaart en industrie toenam. Zoolang dit laatste hier nog niet het geval is, behoeft de administratie der kolonie niet gewijzigd op *moderne wijze*; wat hierdoor zal toenemen is **HET DEFICIT**.

Was de groote wijzigien g uitbreiding van administratie in onze kolonie niet een der hoofdoorzaken van het stijgen onzer uitgaven?

Art. 192 bevelen wij bijzonder in de clementie der leden aan. Reeds tweemaal, voor zooverre wij ons herinneren hebben de bewoners dier buurten een request ingediend om het Waaigat gedeeltelijk te dempen. De volksvertegenwoordigers zullen met dit artikel toe te staan den wensch vervullen van een groot deel der bevolking onzer stad.

Over den steiger van St. Eustatius zullen wij de volgende week een ingezonden stuk plaatsen;; reeds nu deelen wij mede, dat J. P. sterk aan dringt dezen post goed te keuren.

Het spijt ons, dat die f 150 voor een nieuwe loodsboot voor Saba niet van de begrooting zijn afgevoerd. Er schijnt eerst een ongeluk te moeten gebeuren met deze boot, die het „*bijna niet meer kan uithouden*”, alvorens er orders gegeven kunnen worden *onmiddellijk* een nieuwe te bouwen.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Mr. Barge.

Met ware voldoening zijn wij getuige geweest van de vele bewijzen van sympathie en warme vereering den Oud-Gouverneur Barge ten deel gevallen bij zijn komst en verblijf in onze Kolonie.

Nauwelijks was Dinsdagmorgen de *Zulia*, feestelijk gepavoiseerd, binnen, of tal van vrienden stroomden naar de boot om den heer Barge hun welkomsgroeten aan te bieden. Klokslag half acht vereenigden zich de commissieleden en begaven zich aan boord om den hoogen gast plechtig af te halen. De hartelijke speech van Dr. Lens werd niet minder hartelijk beantwoord Nadat Mr. Barge, begeleid door de commissie, bij den heer Selhorst was afgestapt, kwamen reeds aanstonds verschillende personen den Oud-Gouverneur complimenteeren. Deze, reeds aan boord verwelkomd door den adjudant van den Gouverneur, bracht in den voormiddag een bezoek aan Z. H. E. G., welke beleefdheid des namiddags werd beantwoord.

Jammer, dat de serenade, wegens het late uur gesteld voor de muziekuitvoering ter eere van Prins Hendrik, eerst om 9 uren kon aanvangen, toch was er zeer veel volk op de been en zagen wij verschillende hooggeplaatste burgers aansluiten bij de feestcommissie. In opgewekten marsch bij helder fakkellicht en feestelijk glanzend bengaalsch vuur, ook door verschillende particulieren ontstoken, trok men naar het huis van den heer Selhorst. Weder vertolkte Dr Lens de gevoelens van dankbaarheid en eerbied der bevolking voor hun Gouverneur Barge, waarop deze zeer geroerd antwoordde, herdenkend ook het kostbaar geschenk hem in Holland namens Curaçao reeds vroeger aangeboden.

De weinige dagen; welke Mr. Barge in ons midden doorbrengt zijn te kort om allen, gelegenheid te geven den hoogen gast te eeren zooals zij dat verlangdên. Intusschen zijn wij oprecht verheugd, dat de vereering zoo algemeen was.

El Imparcial, *La Cruz*, *De Vrijmoedige*, en niet het minst *De Curaçaosche Courant*, hebben zeer hartelijke woorden aan hem gewijd. Van ganscher harte sluiten wij ons aan bij die vele wenschen en hopen dat Gouverneur Barge lang nog en gelukkig zal leven, overtuigd dat Curaçao Z. H. E. G. steeds dankbaar en met eerbied zal gedenken.

Morgen zal Mr. Barge met de *Philadelphia* naar La Guaira vertrekken om kort daarop met de fransche boot den terugreis naar Europa te ondernemen.

De Verjaardag van den Prins.

Dinsdag begon het feest met een kanonschot en het hijschen der vlaggen, de parade volgde. Telegrammen werden gewisseld met den Haag, 's avonds illuminatie van het Gouvernementshuis en muziek.

Nieuw lid.

De *St. Ct.* van 27 en 28 Maart bevat o. m. „Bij Kon. besl. is Mr. A. G. Wolf, advocaat te Utrecht, ben. tot lid van het Hof van Justitie in de Kolonie Curaçao.

Mast gebroken.

De paket „Gouverneur van den Brandhof” kwam gisteren binnen met gebroken fokkemast.

K. W. I. M.

Volgens den nieuwen dagwijzer, in dank ontvangen, zal weder een nieuwe haven, *S. Mare*, worden aangedaan.

Tentoonstelling.

Sommige personen aldaar schijnen in de meening te verkeeren dat na de plaatselijke expositie op de eilanden niets meer naar de algemeene tentoonstelling op Curaçao mag worden gezonden. Zij klagen rat zij zoo veel vroeger niet konden gedeed zijn.

Het zal wel in de bedoeling liggen om ook voor deze nagekomen giften bij de laatste reis der paket de gelegenheid nog open te stellen.

Van Saba zijn reeds eenige goederen voor de Tentoonstelling aangekomen, die van St. Eust. en St. Martin volgen later.

Officieele Berichten.

Bij Gouvernements-beschikking, is:

1°. zijn de Heeren M. E. Curiel en J. H. Boomgaart, leden van den Kolonialen Raad, met den Administrateur van financiën, in commissie benoemd, ten einde de bezwaren, die door de betrokkenen tegen den aanslag voor de weerbaarheid over 1905 worden uitgebracht te onderzoeken en daarover te beslissen.

2°. zijn tot leden van den Geneeskundigen Raad, onder voorzitterschap van den wd. Stadsgeneesheer, voor den tijd van één jaar, benoemd den volgende Heeren:

G. A. L. Ferguson, gep. Officier van gezondheid 1ste klasse, T. J. C. Buys, Militair-Apotheker, Mr. Ph. F. de Haseth Evertsz, rechtsgeleerde, Dr. J. P. Evertsz Hz., als leden en J. H. M. Ellis, Officier van gezondheid 2de klasse en P. C. T. Lens, Officier van gezondheid 1ste klasse, als leden plaatsvervangers.

3°. aan den Heer H. J. Nyman, onderwijzer der 2de klasse aan de Hendrikschool alhier, tot herstel van gezondheid, met ingang van den dag van zijn vertrek uit de kolonie, een jaar verlof naar Nederland verleend.

4°. is aan Mevrouw M. E. Agterberg-Bruinier, Hoofd der Wilhelmina-school alhier en den Heer J. A. Helling, R. C. Geestelijke van den 2n. rang alhier, tot herstel van gezondheid, met ingang van den dag van hun vertrek uit de kolonie, één jaar verlof naar Nederland verleend.

5°. *a.* is de bij de brigade alhier gedetacheerde infanterist G. van Buuren, gerekend te zijn ingegaan den 16n. April ll., naar het garnizoen teruggezonden.

b. is de infanterist 2de klasse van het garnizoen alhier, S. M. Boogerd, met ingang van den 21n. April 1904, als tijdelijk dienstdoend maréchaussée der 2de. klasse naar de brigade gedetacheerd.

Posterij.

Belanghebbenden worden hierbij in kennis gesteld, dat postwissels en postpakketten ter verzending zullen worden aangenomen, in een der lokalen ter Administratie van financiën.

* *
*

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Rodolfina J. Ajen, Ani Poulina Baerecke, Adela Fernandez, José C. Fontana, Dominga Fraai, Willem Koster, Teresita Kranwinkel, Maria Schop, Teresa Wellems.

Advertentien.